

Jesper Juellund Jensen
Musikalske normer i populærmusik

Indholdsfortegnelse

Forord 11

1. Indledning 13

1.1 Musikalske normer 14
1.2 Beskrivelse af musikalske normer 17
1.3 Ide og realisation 23
1.3a Fraser 23
1.3b Numre 24
1.3c Grader af identitet 25
1.3d Autor 26
1.3e Stil og ide 27
1.3f Notation 28
1.3g Afslutning 31
1.4 Repertoire – udvælgelse af numre 32
1.5 Parametre 36
1.5a Pertinens 36
1.5b Parametre som anaytiske indfaldsvinkler 39
1.5c Valg af analyseparametre 40
1.6 Terminologi 41
1.6a Generelle overvejelser 41
1.6b Harmonik 45
1.6c Melodiske trin 48
1.6d Form 48
1.6e Amadeus 50
1.6f Andre betegnelser 50
1.7 Afslutning 50

2. Bagvedliggende strukturer 51

2.1 Schenker-analyse 51
2.1a Bagvedliggende melodisk struktur 52
2.1b Bagvedliggende harmonisk struktur 55
2.2 Andre antagelser i Schenker-analyse 55
2.2a Harmonik i Schenker-analyse 56
2.2b Bevægelse med retning mod et mål 57
2.2c Stemmeføring 57
2.2d Typiske melodiske diminutioner i Schenker-analyse 58
2.3 Dybere strukturelle lag 59
2.4 Dybere strukturelle lag i Schenker-analyse 62
2.4a Baggrund 62
2.4b Udfoldelse 65
2.4c Lineær progression 66
2.4d Lineært intervallisk mønster 67
2.4e Sammenfatning 68
2.5 Hierarkiske repræsentationer, træer 68
2.5a Krydsende grene 71
2.6 Andre dybe strukturelle lag 72
2.6a Et eksempel: Oh! Carol 72
2.7 Afslutning 76

3. Tonehøjde 79

3.1 Toneide 79
3.1a Tonehøjde som toneide og realisation 79
3.1b Dur/mol-toneidekomplekset, tonenavne 79
3.1c Andre toneideer 81
3.1d Transskription af tonehøjde 81
3.1e Transskriptioner i denne afhandling 82
3.1f Forholdet mellem toneide og tonehøjde – „hvad der egentlig menes“ 83
3.1g Schenker-analyse og toneideer 84
3.1h Afslutning - toneide 85

3.2 Modus	85
3.2a Dur/mol-tonalitet	87
3.2b Modalitet som modsætning til dur/mol-tonalitet	89
3.2c Kirketonale skalaer	90
3.2d Modal jazz	91
3.2e Afslutning	92
3.3 Modus i pop- og rockteori	93
3.3a Skalabaseret modalitet	93
3.3b Modalitet som afvigelse fra dur/mol-tonalitet	98
3.3c Andre modusbegreber	102
3.3d Afslutning – modus i pop- og rockteori	109
3.4 Notation og navngivning	110
3.4a Navngivning med diatonisk udgangspunkt	110
3.4b Navngivning med ikke-diatonisk udgangspunkt	111
3.4c Valg af diatonisk skala	112
3.5 Afslutning – tonehøjde	114

4. Tidslige forhold 115

4.1 Metrik	115
4.1a Metriske lag	116
4.1b Puls og takt	118
4.1c Metrum og periodestruktur	119
4.1d Afslutning – metrisk struktur	122
4.2 Metrum	123
4.2a Ujævn todeling af puls	123
4.2b Ujævn puls	125
4.2c Polyrytme	126
4.2d Taktartsbenævnelser	129
4.2e Grundrytme	130
4.2f Afslutning – metrum	131
4.3 Rytme	131
4.3a Rytmisk betoning	132
4.3b Faktorer i dannelsen af rytmisk betoning	133
4.3c Tvetydig rytme	135
4.3d Højere rytmiske betoningslag	137
4.3e Jambiske og trokæiske rytmer	138
4.3f Time-span analysis	140
4.3g Afslutning – rytme	141
4.4 Forholdet mellem rytme og metrum	142
4.4a Rytmnotation	142
4.4b Metrisk forankring	143
4.4c Synkope	144
4.4d Lift	145
4.4e Lift eller polyrytme?	147
4.4f Optaktsynkope	148
4.4g Affrasering	149
4.4h Følgesynkope	152
4.4i Tekstsynkope	152
4.4j Afslutning	153
4.5 Grupperingsstruktur	154
4.5a Grupper	154
4.5b Indre gruppestruktur	157
4.5c Sammensatte grupper	163
4.5d Afslutning – grupperingsstruktur	169
4.6 Eksempler	170
4.6a Tammy Wynette: <i>He Loves Me All The Way</i> (1970)	170
4.6b Buddy Holly: <i>It Doesn't Matter Anymore</i> (1959)	176
4.6c Afslutning	178

5. Formelle modeller 179

5.1 Rytme	181
5.1a Metrum	181
5.1b Rytmiske positioner	182
5.1c At tilhøre et metrisk lag	184
5.1d Metrisk betoning	184
5.1e Toner og rytmer	185
5.1f Generelle regler	186
5.1g Tekst	186
5.2 Simpel melodirytmef	188
5.2a Uformel beskrivelse af simpel melodirytmef	188
5.2b Synkoper	189
5.2c Overensstemmelse mellem rytmisk og metrisk betoning	190
5.2d Jævn melodirytmef	190
5.2e Regler for simpel melodirytmef	191
5.3 Test af givne rytmer i simpel melodirytmef	192
5.3a Du kære blide danske bæk	192
5.3b Cockles and Mussels	194
5.3c Der er ingenting i verden	195
5.3d Heidenröslein	195
5.3e Afslutning	196
5.4 Generering af „simple melodirytmef“	197
5.4a Computerprogram	197
5.4b Et eksempel: »I skovens dybe stille ro«	197
5.4c Afslutning	199
5.5 En rytmisk norm for rock og pop – versrytmef	199
5.5a Metrisk struktur	199
5.5b Standardrytmef	200
5.5c Polrytmef	201
5.5d Overordnet rytmesammensætning	201
5.5e Regler for versrytmef	202
5.6 Vurdering af modellen for versrytmef	202
5.6a Eksempler på rytmer	203
5.6b Hovedtryk	203
5.6c Lift som punkteret fjerdedel	205
5.6d Punkteret fjerdedel på betonet tid (↓↓)	206
5.6e Optaktsynkope	207
5.6f Svag affraseringssynkope	207
5.6g Lavere metriske lag	207
5.6h Afslutning	208
5.7 Afslutning – formelle modeller	208

6. Bluesbaseret rock'n'roll 211

6.1 Rock'n'roll-blues-modus	211
6.1a Grundlag	211
6.1b Overtertser til 1 og 5: bluesterts og bluesseptim	212
6.1d Underterts fra grundtonen: 6	220
6.1e Underterts fra dominanten: 3	223
6.1f Tertsen som melodisk interval	225
6.1g Undersekund fra 8: b7	226
6.1h 4	228
6.1i 3 som akkordtone	229
6.1j 17	230
6.1k 2 (2 og 5)	230
6.1l Intonation	231
6.1m Rock'n'roll-bluesmodus og durtonalitet	234
6.1n Inddragelse af andre elementer	235
6.1o Afslutning – rock'n'roll-blues-modus	235
6.2 Hele melodier	237
6.2a Fraser	237
6.2b Hele blueskemaet – grupperingsstruktur	243
6.2c Hele blueskemaet – harmonik	245
6.2d Hele blueskemaet – baggrundsstruktur	247
6.3 Afslutning – bluesbaseret rock'n'roll	252

7. Amerikansk pop o. 1960 253

7.1 Stilstand og bevægelse	253
7.1a Grupperingsstruktur	254
7.1b Standardrundgang	255
7.1c Afslutning – stilstand og bevægelse	257
7.2 Modus	257
7.2a Durtonalitet	257
7.2b Popmodalitet	258
7.2c Afslutning, modus	261
7.3 Rytme	261
7.3a Placering af hovedtryk	262
7.3b Svag forbindelse mellem tekstrytme og metrisk struktur	263
7.3c Sammensatte grupper	264
7.3d Rytme – afslutning	264
7.4 Vers	265
7.4a Strukturelle accenter	265
7.4b Hovedtone, der videreføres nedad	266
7.4c Afbrydelse, sammenräkning	268
7.4d Î som indledende kernetone i vers	272
7.4e Grupperingsstruktur	273
7.5 Kontrast	275
7.6 Hele numre	278

8. 1960'ernes r&b 281

8.1 Rock-blues-modus	281
8.1a Navngivning	281
8.1b Rock'n'roll-blues-modus	282
8.1c Bluestoner som kernetoner	283
8.1d Bluestoner som klangfarvning	284
8.1e Melodisk akkompagnement	286
8.1f ↪VII→IV→I	295
8.1g Andre vendinger med ↪3 og ↪7	300
8.1h Modal forankring	302
8.1i Blueskvint	303
8.1j Rock-blues-modus – afslutning	306
8.2 Andre modale træk	306
8.2a Popmodale træk	306
8.2b Bluesmol	307
8.2c Tonikalisering	310
8.2d Skift i modus	311
8.2e Modus i soul	312
8.2f Andre modale træk – afslutning	314
8.3 Rytme	314
8.3a Lavere metriske lag, sammensatte rytmmer	314
8.3b Metrisk forankring	315
8.3c Modbetoning	316
8.3d Rytme – afslutning	317
8.4 Længere forløb	317
8.4a Overordnet form	317
8.4b Additive og multiplikative grupperinger	318
8.4c Metriske forskydnninger	319
8.4d Melodisk baggrund	321
8.5 Afslutning – 1960'ernes r&b	324

9. Afslutning 325

Bilag 327**A. Bibliografi 329**

- A.1 Bøger 329
- A.2 Artikler 337
- A.3 Internetsteder 341

B. Kilder 345

- B.1 Diskografi 345
- B.2 Noder 350

C. Transskriptioner 351

- C.1 Oversigt over numre 351
- C.2 Symbolforklaring til transskriptioner 369
- C.3 Transskriptioner 371

D. Program til rytmemodel 601

- D.1 Prolog 601
- D.2 Rytme 602
 - D.2a Datarepræsentation 603
 - D.2b Klausuler 604
 - D.2c Simple data 606
 - D.2c Metrum (regel a¹⁻³) 607
 - D.2c Positioner og afstande (regel b¹⁻²) 607
 - D.2d At tilhøre et metrisk lag (regel c og til dels e⁵) 607
 - D.2e Metrisk betoning (regel d) 608
 - D.2d Rytme (regel e¹⁻⁵) 609
 - D.2h Afslutning – rytme 611
- D.3 Simpel melodirytmeforløb 614
 - D.3a Synkoper (regel g¹⁻²) 614
 - D.3b Overensstemmelse mellem rytmisk og metrisk betoning (regel h) 615
 - D.3c Jævn melodirytmeforløb (regel i) 616
 - D.3d Simpel melodirytmeforløb 617
 - D.3e Tjek af rytmer 618
 - D.3f Generering af rytmer 619
- D.4 Versrytmeforløb 623
 - D.4a Trykstærke og tryksvage stavelsesprincipper 623
 - D.4b Metrum (regel g) 623
 - D.4b Standardrytmeforløb (regel h¹⁻⁶) 624
 - D.4c Polyrytmeforløb (regel i) 625
 - D.4d Overordnet rytmesammensætning 626
- D.5 Afslutning 629

E. Resuméer 631

- E.1 Resumé 632
- E.2 Summary in English 633